

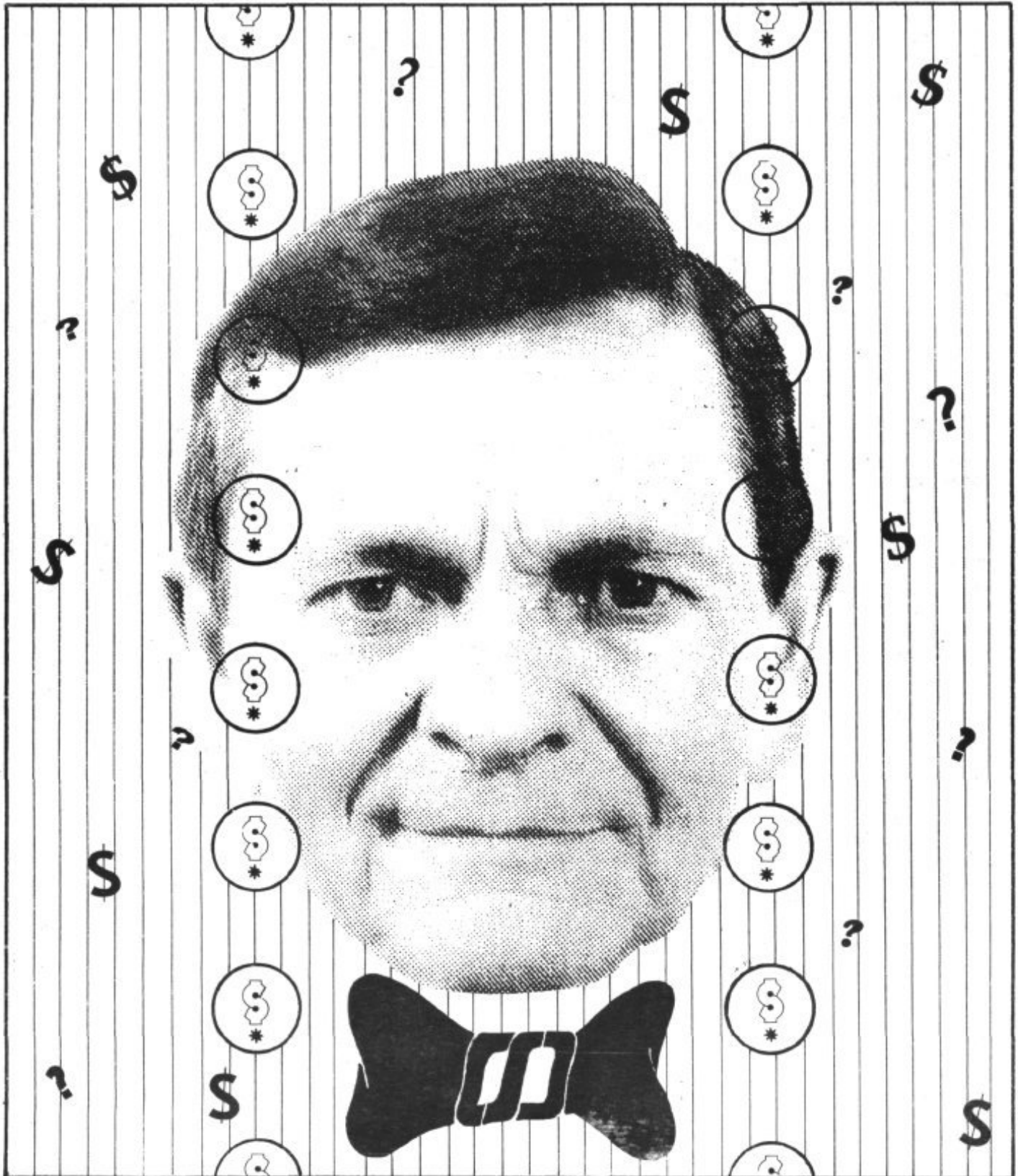
FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

Bàrbara Mesquida
Femenias,
07530 Sant Llorenç

ABRIL DE 1990 * Nº 160

Zones verdes

Passades ja les tres quartes parts de la legislatura i ara que es besllumen canvis importants en l'equip que ha de regir el municipi en aquest any que encara ens manca per arribar a les eleccions, potser no sigui un mal moment per revisar un dels aspectes més essencials a la passada campanya electoral: la creació de zones verdes en el casc urbà llorençí.

D'entrada, i repassant el fullet que editarem conjuntament el GOB i Flor de Card i que fou signat i assumit pels partits que fins ara han format l'equip de govern, ens trobam que la gran majoria de les reivindicacions que s'hi feien segueixen encara sense solució: creació d'un parc, acondicionament de Sa Punta, redacció de les Normes Subsidiàries, promoció i restauració de l'arquitectura tradicional, noves construccions integrades en l'estil urbà, adquisició d'un cotxe de bombers, aturada d'excavacions clandestines, solucionar l'abocador dels fems, eliminar propagandes a les zones rurals... S'ha començat, això sí, la canalització de les aigües, l'acondicionament del torrent i s'ha adquirit ca Ses Monges, objectius que també estaven en el programa esmentat i que aplaudim sense reserves, però el balanç global en l'aspecte ecològic és clarament negatiu.

Sant Llorenç necessita un parc. Si feim una volta per altres pobles de l'illa, fins i tot pels de l'interior -que manegen un pressupost considerablement inferior al nostre- podrem comprovar que gairebé tots disposen d'una zona ajardinada, amb arbres i bancs per asseure. Per què nosaltres no? Lloc n'hi ha, encara que sigui per les foranes i si no mirau el de Manacor si està transitat i dobbers també. Només hi manca que la voluntat dels polítics coincideixi amb la de la gent que els ha de votar.

Per què no s'acaben d'acondicionar la plaça del Pou Vell i la sortida del poble anant a Artà? Prest farà dos anys que s'inaugurà la Unitat Sanitària i les coses segueixen igual. No basta amb parlar-ne amb els polítics pels cassinos cada vegada que el comentari surt a rotlo. Cal prendre una decisió i vestir d'una vegada el nostre poble, per acabar amb la idea generalitzada de que a Sant Llorenç als arbres només els sabem arrabassar.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar.
 Carrer de Sant Llorenç, 36
 Telèfon: 569119
 Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509
 Abril de 1990
 Número 160
 Edita: Centre Cultural Card
 Imprimeix: "Apòstol y Civilizador" (Petra).
 Dipòsit legal: 765-1973
 Director: Josep Cortès i Servera
 Consell de Redacció: Felip Forteza
 Maria Galmés
 Guillem Pont
 Guillem Quina
 Antònia Servera
 Guillem Soler
 Miquel Sureda

COLLABOREN

Josep Cortès	Un dubte de 5 milions Espipellades Crònica informal Batec Tal dia com avui	Portada 3 6 10 17
Guillem Pont	Gent de la nostra gent: <i>en Sebastià Lhull</i> Sant Llorenç, ahir: <i>L'excursió a S'Illot</i>	4 20
Núria	Agricultura biològica	5
Antoni Sansó	Art: <i>Dagnino, ceramista o escultor?</i> Debat: <i>Carta oberta al Sr. Moll</i>	8 17
Ramon Rosselló	Història: <i>Cabrera, notes històriques</i>	9
Maria Galmés	Demografia Si lleu... Comptabilitat	11 18
Aina Salas	Tertúlies: <i>la L.O.G.S.E.</i>	12
Alfred F. Arnau	Arqueologia: <i>Plats medievals</i>	14
S.M.O.E.	Setmana del llibre	15
Xesc Umbert	El temps del mes Meteorologia: <i>Per què plou?</i>	16 16
Bel Nicolau	Distribució	

No crec jo que hi emporti ser gaire deixondit per veure que una auditoria a s'Ajuntament no destaparia lo d'es 5 milions del CDS ni aclariria ses acusacions de corrupció d'en Moll, com diven que s'ha insinuat per La Sala que era això lo que jo pretenia. En es cas altament improbable de que tot això fos ver -que jo no ho crec de cap manera perquè no pot ser mai i, a més, és impossible-, no veig ets implicats tan ingenus com per deixar papers firmats que els poguessin comprometre.

Lo que per ventura sí aclariria és es perquè es comptes de s'Ajuntament van així com van, o si unes factures passen davant ses altres, o si hi sobra o hi manca personal, o si es recursos tècnics estan ben utilitzats, o...

Però, a la vista de sa cara que feren alguns p'es ple, no crec que en comanin cap.

Es dissabte acabàrem de repartir sa revista i es dimecres en Moll ja l'havia llegida, havia escrit una carta als diaris i l'hi havien publicada, i això que en Falera i jo hi posàrem messions de que no havia estat Correus es que l'hi havia duita, i ho dic p'es seus comentaris es dia d'es debat a sa rectoria.

Si qualcú coneix sa persona que li fa arribar ses notícies tan ràpidament li agrairíem que mos ho a fes sebre, que per ventura mos entendríem de preu i podria repartir tot Flor de Card.

De totes maneres no és que mos facem massa il.lusions, perquè es jornals de sa revista *encara* no se poden comparar amb sos d'en Moll, però tot arribarà, si Déu ho vol.

Es una llàstima que es nostros polítics no siguin homos de processó i fanàtics d'es penediment espectacular i públic.

¿Vos imaginau quina Setmana Santa no haguéssim tengut si els hagués passat p'es cap anar a ses processons etzibant-se cinglades per ses costelles amb unes corretjades, o arrossegant sacs plens de duros amb una cadena fermada per un turmell?

Però p'entura és millor així, no fos cosa que a qualche client d'aquests que no poden cobrar de cap manera ses factures de s'Ajuntament se li hagués encès sa sang i, per fer més vitenca sa penitència, hagués col.laborat a deixar-los com un *eccehomo*.

I llavonses, que tothom s'hagués estimat més badar!

Maldament hi hagi qualche malpensat que ho escampi, no és ver que "**Centristes de Balears**" (C.B.) sigui una comunitat de béns que pretengui llançar una OPA hostile contra ses despulles del CDS per empassolar-se tot lo que sigui capaç de digerir. Segons s'article primer d'es seu projecte d'estatuts es tracta "*d'un partit democràtic, d'ideologia nacionalista i liberal, popular, interclassista, reformista i progressista com correspon a la tradició del liberalisme radical, que opera dins l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears*". Casi res duu es diari!

Així que no hi emporta que en Tomeu Bovet passi gens de pena, que en Tomeu Carbó no se'l menjarà. Se conformarà en fotre-li tots es vots que pugui.

I parlant de coses tristes, m'han assegurat que es del CDS local no saben com desfer-se d'en Tomeu Carbó, ara que ja li han confirmat en Melià com a assessor municipal amb sos vots d'en Miquel Falera.

I també que en Tomeu Bovet fa passes per mirar si podrà passar aquest any sense aprovar es Pressupost de s'Ajuntament, que s'assumpto està més negre de lo que mos feim comptes. Veiam si es de s'oposició popular mouran tant de renou com l'any passat, ara que veuen possibilitats d'entrar a rotlo.

I que deixen per lo darrer es trams conflictius d'es torrent, esperant que s'ametla caigui de punta i faci equilibris d'allò més inverossímil.

Segons diven ets entesos an es pont de sa Grua l'ha de pagar sa Comissió d'Agricultura, es d'es futbol i es de s'estació es Consell Insular de Mallorca, es de ca n'Agustí sa conselleria d'Obres Públiques d'es Govern Balear, es de s'Illot s'Ajuntament de Manacor i es d'es Camp Rodó voltros i jo.

Si amb tants de tècnics que hi han posat ses mans -en so bon sentit de sa paraula, que no heu de ser tan malpensats- es torrent de Ses Planes *encara* torna vessar, serà qüestió d'agafar una verga de bou i reblanir-los ses anques!

I hem acabat s'abril i *encara* no tenim Normes Subsidiàries, ni aigües canalitzades, ni Casa de Cultura, ni un parc, ni es jardí d'es Pou Vell, ni han actualitzat es Catastre... Per ventura es mes que ve!

Josep Cortès

S'ha esmentat diverses vegades la interrelació que es pot establir entre les persones i aquesta abstracció que anomenem Sant Llorenç des Cardassar. Abstracció resultant d'uns processos històrics i condicionada pels elements físics que configuren l'entorn.

No totes les persones aporten o han aportat una mateixa força configuradora en aquesta vila que ens ha tocat i que deim nostra. Ja ho diu l'adagi: "*Cada persona és un món*"; així uns pensen que estimen Sant Llorenç, mentre altres el desprecien; uns diven que fan feina per Sant Llorenç, sense saber ben bé si l'empenyen o el frenen, mentre altres procuren xuclar tot el que poden. Uns treballen per l'abstracció perquè és la seva obligació i d'altres ho fan per devoció; uns cobren per fer-ho, altres hi dediquen temps, i alguns fins i tot potser paguen per encaçar una o altra utopia... Ben segur podríem localitzar moltes altres aportacions que es podrien definir com a actives, que impliquen algun tipus d'acció o, si més no, la decisió de prendre una o altra postura.

Paralelament hi ha un altre grup, no menys important, almanco a nivell qualitatiu, que hi tenen una aportació diguem-ne passiva. Simplement hi són.

La seva aportació no és motivada per res en concret ni extraordinari; és simplement presència, en tot cas acompanyada o derivada de l'acció laboral.

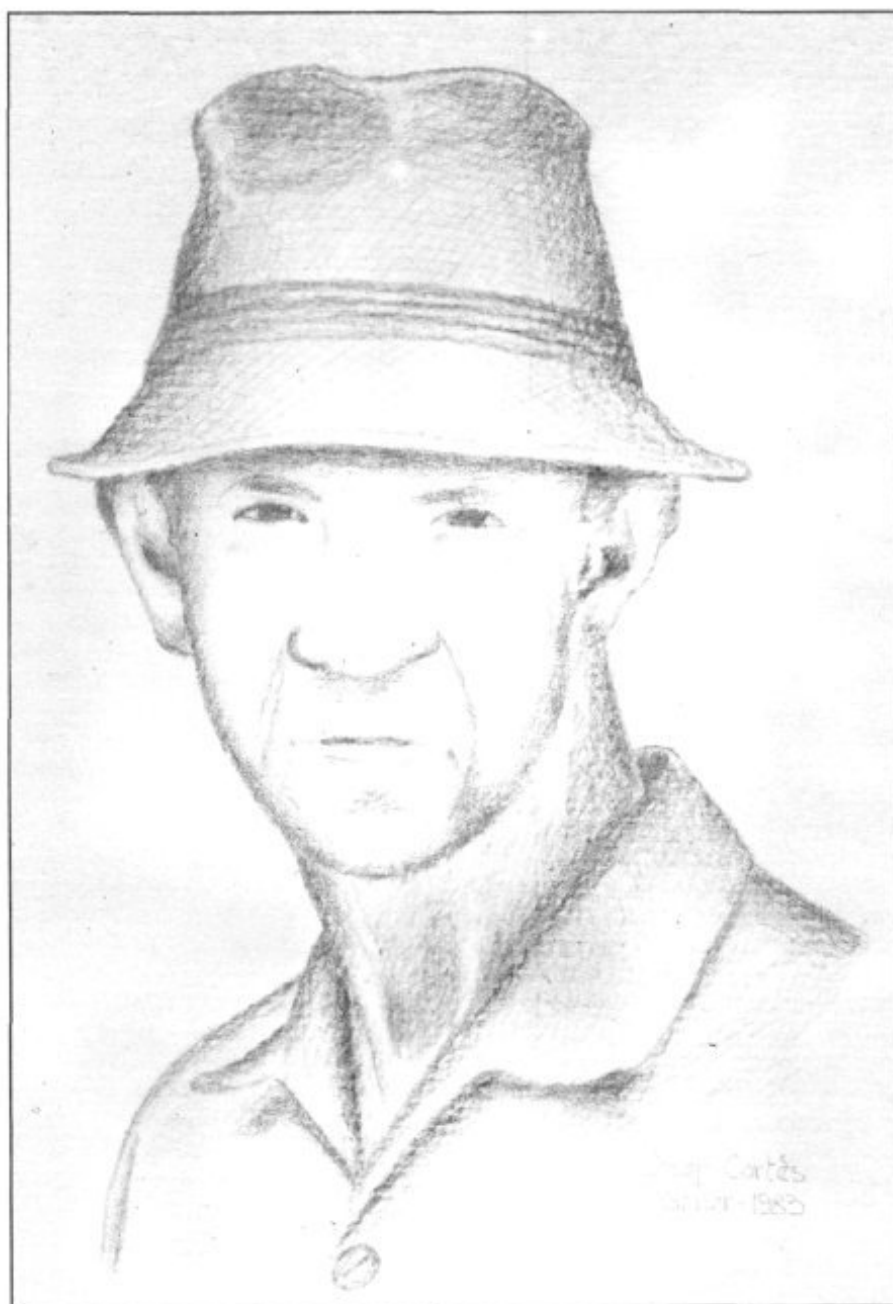
Constitueixen un ample grup de gent llorencina amb el qual no cal fer esforços per lloar aspectes -tan humans com escassos- com són la coherència, la fidelitat a la causa, etc. per la simple raó de que mai no han tengut l'oportunitat de triar. Simplement han seguit, han hagut de seguir l'únic camí possible, aquell estret i amb cap-recs que tingueren al davant.

Una d'aquestes persones que mai no ha tengut l'oportunitat de triar, però que hi és, és

En Sebastià Llull

De malnom "*Gallina*" i també conegut per "*Tebastián*" (pronunciat amb la essa adentalada, la segona *a* allargada i el to carinyós), nascut l'any 1933 i fill de Llorenç i Eulàlia.

Una persona entranyable, singular i popular. L'entranyabilitat s'esdevé de la relació. La singularitat dels seus trets físics i la popularitat de la seva simpatia acompanyada de la singularitat.

Una certa relació s'esdevé de la infantesa. De veure'l i escometre'l pel carrer. La seva cara i el seu vogueig feien que tothom s'hi fixàs i que retornàs l'escomesa que ell sempre feia, si més no, amb la mirada.

A l'any 72, en el si del Club Card, pare d'algunes entitats actuals, neixeria Flor de Card i ell en seria molts d'anys el repartidor. Llavors la relació es féu imprescindible i llépola per a ell, pel que tenia de comercial.

La singularitat s'esdevé per la fisonomia de faccions grosses, gairebé desproporcionades. Per l'incansable vogueig del seu cos. Per la coixera en el cami-

nar. Per les sabates que semblaven exageradament grosses i per la gabardina gris-marengo, o l'abric gris obscur. Per les descuidades uncles o per la dificultat de parla. Per la capacitat retentiva de la seva memòria i pels seus concievements.

Alguna vegada m'he demanat com seria en Sebastià si hagués nascut a Ciutat o a un altre indret urbà i populós. I si Sant Llorenç seria exactament el mateix si no hagués conegut en Sebastià.

I acud a la memòria aquell article del "*Sant Llorenç, ahir*" on es parlava d'en Tomeu "*Pisca*" i de la seva integració en la pandilla. Article del qual se'n féu parcialment ressò el "*Full Dominical*" i que

Agricultura biològica

d'alguna manera reivindicava la força integradora que té la comunitat rural per a les persones amb determinades minusvàlues psíquiques. Deficiències que, paral·lelament i de forma que xoca amb la capacitat integradora esmentada, sovint s'han amagat i han constituït un tema tabú en la nostra societat.

No deixa d'ésser curiosa l'absència de paraules en el vocabulari popular amb capacitat de definir deficiències psíquiques. Gairebé tot es redueix a un "no és tot" o "beneït" referit en to amorós a persones concretes, o simplement "beneït" dit com a insult i en sentit figurat.

Ara que, segons com es miri, també es pot considerar lògica aquesta absència de vocabulari, i ben bé fruit de la saviesa popular, car com demostra la tecnologia del pensament, la línia que separa la normalitat de la no-normalitat sempre es presenta difusa i, per tant, subjecta a múltiples interpretacions.

Reflexions eixorques de banda, una cosa és certa, les comunitats rurals, malgrat les pesades bromes de les pandilles juvenils, malgrat els possibles jocs infantils, malgrat els possibles abusos d'algun desequilibrat veí... no han situat les persones amb deficiències físiques i/o psíquiques aïllades en una gàbia d'or, sinó que han deixat que s'integrassin d'una o altra manera en el seu si, de tal manera que es poguessin sentir útils i estimats. Una cosa tan senzilla com problemàtica i que no s'obté a cops de talonari.

No es tracta d'aprofundir en els aspectes de desenvolupament de Sebastià, d'altra banda a primera vista enganyosos al no correspondre la seva memòria i vi-vor naturals amb els seus trets físics.

De fet la tasca d'En Sebastià ha omplit un buit en la nostra vila: repartir fullets o revistes, portar coses poc pesades... una mena de missatger permanent,

obviament sempre mal pagat, però interiorment satisfet al sentir-se útil, necessari, parcialment valorat... al ésser una persona més, amb tot el que això implica.

Tot aquest procés d'acceptació de l'aspecte sentimental de la possible integració dels minusvàlids en el si de la comunitat, no implica conformisme ni acceptació de les aportacions programades per llei i/o costum.

Es a dir, la comunitat llorencina ha ofert fins ara, encara que de cada dia menys, una cosa fonamental per a tota persona: la possibilitat de sentir-se útil i necessària. Ara bé, s'han deixat sense cobrir altres dos aspectes aiximateix fonamentals, els aspectes de servei social i equitat econòmica.

Darrerament s'ha avançat una mica, però encara resta molt per a fer.

Tota persona llorencina hauria de tenir cobertes -i de manera molt especial els minusvàlids- les seves necessitats de nutrició, relació, neteja i assistència sanitària.

Tota persona llorencina hauria de tenir cobertes -i de manera molt especial els minusvàlids- les seves necessitats bàsiques de pervivència econòmica.

I en aquest cas, molt més important que el "què" ho és el "com", la manera com es fan les coses. Cobrir les necessitats deixant de banda la integració és caminar envers la perillosa gàbia d'or.

Com es pot intuir, de fet En Sebastià, ara i aquí, per a mi és símbol d'integració, però també d'injustícia social -car com assenyala Aristòtil, no hi ha pitjor injustícia que tractar igual a persones desiguals-. Però per damunt de tot això, és un altre llorencí.

Guillem Pont

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

L'agricultura ecològica és una manera d'entendre la vida. No interessarà a qui busqui grans rendiments en poc temps i a tota costa, inclús a costa d'ell mateix. No interessarà a qui, en sentir xerrar de Mercedes, xalets i altres coses perdi el cap. Però tal vegada pugui interessar al petit agricultor que veu com de cada pic li costa més lluitar contra les plagues. Al jove que cerca el seu propi camí. A la mare que vol veure créixer els seus fills sans. A qui vulgui agafar un fruit i menjar-lo directament. A qui vegi amb tristesa la destrucció del paisatge. I a tots els que creguin que hi ha alguna cosa que falla en el model de vida actual, que el progrés que seguim ja no és progrés, perquè de cada vegada deixa més persones fora, als que pensem que, després de tot, un Mercedes o un xalet no valen el que val l'aire, el que val l'aigua o el que val la terra, la nostra terra.

Quasi sempre que es xerra de contaminació, de destrucció de la natura, de pèrdua de la qualitat de vida, es xerra de transports, indústries, ciutats, urbanitzacions... Per a molts, el camp segueix conservant la seva imatge de serenitat i d'identificació amb la natura. Desgraciadament les tècniques agrícoles actuals segueixen el mateix patró que la resta de sectors de la societat. Amb l'agricultura intensiva -causa de desertització- un pagès cada pic més desconnectat del món que l'envolta mata sense voler la terra, que és el seu bé més gran, gasta més i més en productes més i més cars i segueix instruccions sense sebre a on va, a on anirà quan vengui les seves terres.

L'agricultura ecològica no és fàcil, no ofereix receptes màgiques, sols coneixements. Cada persona hi ha de cercar el seu camí, cada persona el sabrà trobar si s'atura un moment per escoltar la terra que l'estima.

Núria

-A mi aiximateix me pareixia que hi hauria gent en el ple de començaments d'abril, ja que tant la premsa com el PSM s'havien cuidat ferm de fer la corresponent propaganda, però no em pensava mai que s'arribàs als extrems que s'arribà. Jo, que sempre solc esser dels primers i no com en Guillem Pelleta, que sempre han d'estar per ell, ja no em vaig poder asseure al meu lloc habitual, amb els greus perdudicis que lògicament em causà: d'una banda, per la impossibilitat d'allargar les cames així com Déu mana -incomoditat que vulguis no vulguis contribueix a enfocar la crònica amb una certa mala llet, cosa gens habitual en mi com bé saben els meus lectors (altra cosa seria si ho demanassin als polítics)-, i de l'altra per no destriar clarament tota la panoràmica corporativa amb un sol cop d'ull per mor dels clatells d'uns col·legues més espavilats que m'havien pres el lloc, la qual cosa dificultat considerablement la possibilitat de captar una mirada assassina, un momentani astorament o un gest de profund despreci, expressions que ajudarien força a arrodonir els comentaris del cronista.

-En una paraula, que feres curt i ja estava ple.

-Fins a la bandera. Figura't que la gent que no va quebre al saló d'actes s'acaramullà per l'entrada i fins i tot per la terrassa, a fi de guaitar per la finestra i poder assistir mínimament a la representació. Pareixia el Dia del Club. M'asseguraren que a la revenda s'arribaren a comprar entrades a preus vertaderament prohibitius. T'assegur que semblava un d'aquells plens de la moció de censura o de Sa Punta de n'Amer, perquè hi

havia un ambient que no es coneixia per la vila des dels temps que n'Antoni Cuc encara tenia xerrera. Però ja ho diven els vells: no hi ha temps que no torn.

-I ho va pagar perdre-hi dues hores?

-Jo diria que sí. De l'orde del dia sols no te'n parlaré perquè l'enllestiren amb quatre grapades. El més important fou que primer canalitzaran les aigües brutes de la part baixa del poble, que és la que té més problemes, i que han de menester dos cabos, tres municipals, dos per a la brigada i un administratiu.

-Per posar el clavegueram!?

-No, home, perquè no poden donar abast.

-Es que jo no sé com poden resistir el fer tanta feina amb tan poca gent com són. Es veu que deuen esser molt sofrits els pobres...

-Posa-li que sí. Però els que degueren sofrir de valent varen esser els regidors

del CDS i del PSOE, perquè entre les preguntes de l'oposició i els comentaris d'algun espectador excitat no sabien on s'havien d'amagar.

-Para el carro i comença per davant, que m'has fet estar endarrer.

-Començaren llegint la moció del PP, a la qual recordaven que l'endemà de les acusacions ells havien demanat un ple per parlar-ne i encara no s'havia fet. Trobaven que s'havia d'acceptar el desafiament de l'hoteler i que la Corporació no podia callar de cap manera.

Tot seguit passaren a la del PSM, que feia referència a les declaracions d'en Moll sobre la circumstància de que en Melià fos el misser d'ambdues bandes, fet que consideraven poc ètic, per la qual cosa demanaven el cessament de l'advocat. Començaren discutint aquesta darrera moció perquè fou la primera que s'havia presentat.

El batle, gran amic d'en Melià i seguidor incondicional dels seus successius grups polítics -i el CDS no serà el darrer i si no ja en tornarem parlar devers l'estiu- va considerar que aquest tema tampoc no era tan urgent com això, i que maldament en Moll ho digués pels diaris i ningú no ho hagués desmentit no volia dir que fos ver. N'Antoni Cuc li respongué que encara que no fos en Melià personalment el qui representava l'hoteler sinó un misser del seu bufet la cosa no canviava, i que per ètica professional ja li tocava haver dimitit. Com que no ho havia fet, el seu partit demanava que el cessassin, cosa que alleugeraria les despeses de l'Ajuntament al no haver de cobrir cap tipus d'indemnització i estalviar-se un jornal. Per a ell el tema era ben urgent i demanava que el votassin. Dit i fet, deixaren als vots la

decisió final: 3 a favor de cessar en Melià (els del PSM i en Parreta) i 7 en contra. Val a dir, aquí, que n'Antoni Ordines havia excusat la seva presència al batle, perquè "tenia moltes feines", cosa que no sabia -segons em digueren- en Falera i molt tort que li va caure.

-De manera que en Falera va votar a favor d'en Melià!?

-Sí.

-Mare Santíssimeta! I que en dóna de voltes el món!

-Sí.

-I en Bartomeu Bovet també!?

-Sí.

-I no feia dues setmanes que el Comitè Federal -del qual en Tomeu en forma part- l'havia expulsat del CDS?

-Sí. Es veu dins el partit no l'hi volen però dins l'Ajuntament els és igual.

-Alabat sia Déu!

-Per sempre sia alabat!

-I la moció del PP?

-El batle trobava que no hi emportava fer-ne cap de debat, que ell no ho havia vist mai. Considerava que lo seu era fer una comissió investigadora i si trobava res, bé, i sinó, paciència. En Cuc li respongué que quan se volia tapar qualque cosa s'anomenava una comissió i tal dia farà un any! -"Aquí hi ha un homo que ha dit mentides i s'han d'aclarir o s'han de desmentir"- afirmava. Seguidament donà lectura a un fragment d'un escrit que n'Antoni Serra havia publicat el mateix dia al diari i que feia relació a l'ètica dels polítics. Acabà el seu primer torn dient que si el CDS havia rebut doblers per a la campanya i no s'havien seguit les passes que marca la llei havia comès una il·legalitat. No sé si era degut a un reflexe del vestit de la Reina -que a la fotografia que presideix el saló el duu vermell- o conseqüència dels llums, però em va semblar que algun regidor del CDS tornava més vermell que una tomàtiga. El batle, una mica nerviós, assegurà que no tenia costum de contestar les acusacions i que era millor ignorar-les. "Qui és confrare que prengui candela" -digué- i com que jo no ho som, no n'agafaré". S'excusà davant en Toni per lo de que havia recolzat una obra il·legal i digué que el periodista no havia publicat tot el que ell li havia dit, i assegurà que no havia rebut cap duro de ningú.

-Ja m'ho pareixia a mi que tot era culpa de la premsa...

-I què et pensaves, criatura?

-Continua.

-N'Antoni Cuc, davant les paraules del batle, agrafà públicament que hagués dit de manera oficial que no havia re-

colzat cap obra il·legal i, ja que el batle assegurava que no havia rebut cap dober de ningú, proposà que l'Ajuntament, en solidaritat amb ell, posàs una querrela criminal a Jaume Moll.

-Sagrades!

-El batle, ja visiblement nerviós, va assegurar que l'hoteler tanmateix no podria provar res, i que trobava que l'Ajuntament no havia d'anar de querelles.

-**"Si xerra de jo sí que n'hi posaré un de plet!"**- va concloure. En Falera, ajudant el comentari amb un ostentós eixamplament de braços, va manifestar el seu desacord: **"Si amb tot lo que ha dit encara trobes que no ha xerrat de tu...!"**

pesa "tres unces" més que el dels altres la proposta fou denegada. I amb lo de la querella criminal els del PSM votaren a favor i tota la resta en contra.

-Llàstima que n'Antoni Ordines tengués tantes feines, perquè -en cas de que hagués votat amb els del seu partit- almanco haguéssim pogut confrontar les dues versions de lo dels cinc milions.

-Sí que és una llàstima, però me sembla que o en Moll o el Batle també n'haguessin tengut de feines el dia del debat públic.

-I la gent, què deia?

-Jo no vaig xerrar amb tothom, però amb els pocs que en vaig parlar tots cre-

-I que només xerraven ells tres?

-No. En Mateu de Son Carrió va dir que ells estaven d'acord en fer un debat públic amb en Moll, però a nivell de partits, no institucional. També li va agradar més la idea de la comissió investigadora que no la de a querella criminal.

-I els altres?

-Ningú no va dir res llevat d'en Bartomeu Mestre, que tampoc no anava de plets, però feia una cara... I en Cuc, fort i no et moguis, trobava que si l'hoteler deia que havia donat 5 milions al batle i aquest afirmava que no era ver, la Corporació, fent costat al seu capdavanter, li havia de posar un plet.

-I com va acabar?

-Com te pareix?

-Tal dia farà un any?

-Tal dia farà un any! Del debat amb en Moll els cinc de l'oposició votaren que sí i els cinc del govern que no, i com que en cas d'empat el vot del batle

ien que els del CDS havien rebut els cinc milions, que a Sant Llorenç sempre s'havien fet obres il·legals, se n'estaven fent ara mateix i se'n seguirien fent sempre i que dels polítics no se'n fiaven ni un pèl.

-Què li deien a aquell subjecte que, després de la guerra, va haver de venir a posar "ordre" per la vila?

-En Castaño.

-I que encara deu esser viu?

-No ho sé.

-Ho hauríem de mirar.

Josep Cortès

DAGNINO, ceramista o escultor?

Poques vegades per la nostra comarca tenim l'oportunitat de contemplar una exposició com la de **Dagnino** a la Banca March de Manacor.

La visita era obligada, no sols per amistat, sinó més bé per l'afany de conèixer millor allò que porta en Pepe a interrogar de mil maneres distintes els secrets de la ceràmica, feta aquí escultura.

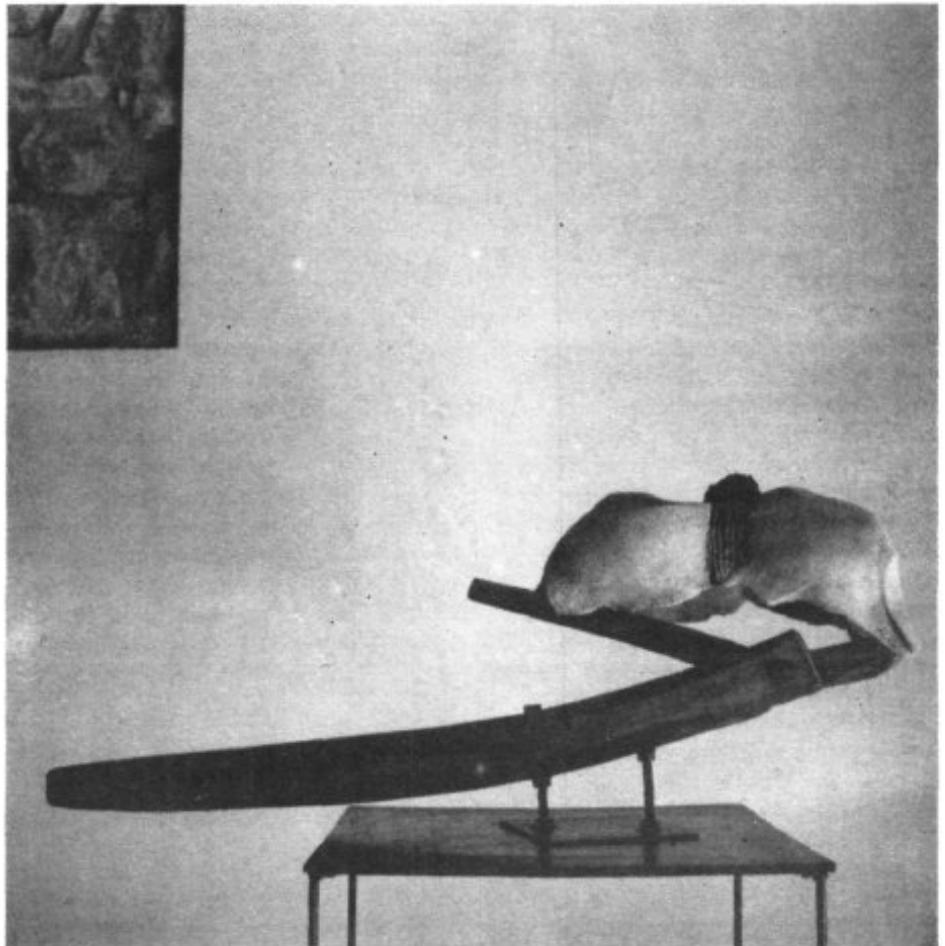
Hi ha que reconèixer que davant la febre d'art que es viu pertot arreu, o, millor dit, la febre per comprar pintura -que es dona també per aquests indrets- l'exposició d'en Pepe no es presentava gens fàcil. Pel moment i pel lloc podia esser més temptador, sens dubte, un altre tipus d'exposició. Per això és d'agrair el risc d'haver intentat rompre un poc la rutina i presentar obres més acabades i difícils per a la majoria de col·leccionistes, que normalment segueixen posant missions per la pintura o per obres més decoratives. Una altra cosa és si s'han obtingut els resultats desitjats, cosa que no planteig aquí.

Pels treballs anteriors -les exposicions d'Artà i Sant Llorenç- coneixíem un **Dagnino** amb experiència i domini de les tècniques de la ceràmica, però amb una certa timidesa per treure a la llum tota la seva sensibilitat. Per això no deixava de tenir un particular interès el possible acostament al seu últim treball, on, sense renunciar a la ceràmica -encara que hi troben repeticions arriscades- veim un **Dagnino** més escultor, més ambiciós que, sens dubte, ens aportarà noves sorpreses.

Cal entendre aquestes obres en el seu conjunt, ja que no es tracta, com he dit abans, de peces decoratives. Ell va més enllà i les escultures -perquè hi ha que dir que són escultures- esdevenen reflexives i, per què no?, poètiques. Tenen la virtut d'atreure l'atenció i no n'hi ha prou amb embadalir-s'hi davant, puix l'espectador es veu obligat a detenir-se.

L'exposició té sorpreses agradables, encara que amb interrogants i dubtes no acabats de resoldre, però aconsegueix crear una certa inquietud en el que l'observa.

En resum, trob a l'exposició -i la vitrina n'era un exemple- influències de l'art primitiu. Davant altres peces -com els

vestits penjats a la paret- tota sensació d'avorriment desapareix per donar lloc a un evident desconcert i misteri. Els altres vestits escampats p'enterra, que conviden l'espectador a endinsar-se, a explorar, a travessar aquestes obertures seductores que ens inciten a viatges imaginaris. Obres d'una senzillesa molt atractiva, tant en el concepte com en la forma, que propicien un alt grau de comunicació.

Un mural amb una certa obertura a la part de dalt, per a mi el més ben aconseguit dels tres que hi havia i la millor peça de l'exposició, que ens convida a reflexionar sobre la naturalesa de l'art i la seva funció social.

En definitiva, una exposició per anar a veure.

Antoni Sansó

CABRERA

Notes històriques (V)

Per Ramon Rosselló

Dia 9 de febrer de 1509 arriben a Cabrera dues galiotes de moros i prenen dues barques de pescadors i captiven 21 homes. Els jurats de Ciutat varen armar 6 bergantins amb 200 homes a càrrec del capità Jaume Burgues; arriben a Cabrera, prenen les galiotes dels moros i alliberen els captius. (De la citada Història de Mallorca amb els afegits de Joaquim Mª Bover).

Dia 26 de març de 1509, els Consellers de Barcelona escrivien al lloctinent general del Regne de Mallorca dient havien rebut la seva carta donant "avis de la presa de dues fustes de moros y de la recuperació dels cristians per aquells presos, ab la bona direcció e intel·ligència de V. Sria. feta en la illa de Cabrera, havem-ne fetes gràcies infinides a nostre Senyor Déu al qual ha plagut donar tal victòria la qual se pot dir miraculosa als cristians y deliurar los dits presos e regraciam molt a V. Sria. lo dit avis tenint per cert la dita presa redundarà en repòs e benefici dels poblats en aqueixa illa y altres lochs marítims circumveïns a aquella per los dans que per les dites fustes se speraven seguir...". Altra semblant carta adreçada als jurats de la Ciutat i Regne de Mallorca, on també fan referència a la pesta que hi ha a València. (AHC B Lletres Closes VI-40 f. 25).

Dia 19 de setembre de 1523, la dona Francina, muller d'Alfonso Malferit, abans muller de Jaume Berard, senyor del castell i illes de Cabrera situades davant Capucorb, hereva de Joana filla seva i de dit Berard, considerant que l'illa des de molt de temps és de la família Berard, fa donació entre vius a Joanot Berard, doctor en drets i cavaller, amb consentiment de Miquel Torres arrendador dels alous del Paborde de Tarragona, li fa donació de l'illa de Cabrera, pesqueres, bestiar, pastures, garrigues i drets de rebre 150 lliures de la Universitat de Mallorca. L'illa és alou, domini directe i jurisdicció del Paborde de Tarragona, a vintè de lluisseme, fadiga de 10 dies i vintè dels esplets del blat, vi i llegum, i censos de 6 lliures anuals. Hi ha d'haver 3 homes talaïers al castell. (ARM prot. Guillem Sitges S-1103 f.26)

Dia 24 d'octubre del mateix any dit Joanot Berard renuncià aquesta dona-

ció a favor de Pere Malferit, doctor en drets. (Id. f. 28).

Dia 5 d'octubre de 1527, el Gran i General Consell tracta sobre les invasions dels moros. Ara no hi ha guarda a Cabrera, i no solament els moros vénen a l'estiu que és quan fa més bon navegar, sinó que vingueren a mitjan hivern passat. (ARM AGC 24 f. 42v).

Dia 15 de març de 1532, els jurats del Regne presentaren una súplica al lloctinent general dient "jatsia la urgentíssima necessitat que lo castell de Cabrera, guàrdia o talaya de totes les poblacions de la present ylla... la qual vuy està ruïnada e totalment destruïda e assolada per los moros" i sobretot quan s'acosta l'estiu la mar és plena de fustes de moros, i l'experiència demostra que d'uns anys ençà ha "augmentada la potència barbarisca" de tal manera que els tres homes guardians de Cabrera no són suficients i sembla que no és convenient que la guàrdia "no deu star a càrrech e spatles de hun particular". Els defensors del Col·legi de la Mercaderia se vullen ara i tant promptament com fer se porà emparar de la susdita guarda o talaya del castell de Cabrera reedificant aquell a despeses del dit Col·legi o pus ver del dit diner del moll, essent ajudats per la Universitat de aquelles cent sinquant lbrs. deputades per lo salari de dita guàrdia, sien en continen admesos en la reedificació e reparació de dita guàrdia y custòdia de aquella". (ARM Suplicacions 48 f. 244).

Dia 3 d'abril de 1532, el Gran i General Consell tractava com els antics passats instituïren la talaia i guarda de Cabrera. El castell ha estat pres i ruïnada pels moros i s'han seguit molts de mals, han captivat diverses persones. Els jurats han cridat Miquel Anglada perquè reedifiqui el castell i de fet ja hi ha tramès una barca de pedra i dos llauts "los quals vaxells són stats presos per moros entrant per dita ylla y són stats capturats sus de trenta hòmens". Dit Anglada és un dels homes més rics de Mallorca i té heretats i béns veïns de Cabrera, però sempre de la contínua pre-

sència de moros no ha pogut dur a bon terme la reedificació del castell, i ara se'n vol encarregar el Col·legi de la Mercaderia. Dia 4 d'abril el Consell tornà a parlar d'aquest fet com també els homes que eren a Cabrera per reedificar el castell "són stades captivades sus de cent ànimes". (ARM AGC 26 f. 28 i 31).

Dia 9 de gener de 1533 altra volta el Gran i General Consell tracta sobre els danys que reben les viles marítimes a causa de la ruïna del castell de Cabrera i dia 9 de maig de l'any següent tracten com el magnífic senyor Miquel Sureda Sanglada vol reedificar el castell. (ARM AGC 27 f. 13v).

Dia 3 de febrer de 1534, els jurats del Regne signaren una "capitulació e concòrdia" amb Miquel Sureda Sanglada "senyor útil de la ylla de Cabrera", referents a la reedificació del castell. (ARM EU 33 f. 17v-19. Aquests capítols i altres documents d'aquesta època referents a Cabrera foren publicats íntegrament per Enrique Fajarnés al Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana).

Dia 1 de setembre de 1534, els jurats del Regne atenent la presència del pirata Barba-rossa, atenent el castell de Cabrera "star ab poca guarnició de gent ab la qual no porien resistir al dit inimich", elegiren guardes del castell "ultra les ordinàries", Cristòfol Torà pagès, Antoni Ferragut sabater, i Joan Bauçà pagès, amb salari mensual de 50 sous. (ARM EU 33 f. 61v).

Dia 23 de juliol de 1538, els jurats del Regne anoten com "En los dies propassats fonch tremesa la barcha d'en Vivó pescador armada ab onze hòmens en la ylla de Cabrera per a descobrir y entendre si en dita ylla havia fustes de turchs o moros perquè en descuyt no'ns donassen assí en aquesta ylla elguna encontra y encara per veure y entendre en quina disposició està lo castell de la dita ylla de Cabrera lo qual los dits turchs e moros en dies passats havien derrocat". Han estat 8 dies i les dietes de menjar i altres despeses pugen a les 29 lliures. (ARM EU 34 f. 106v). D'altra banda han conduït una barca armada perquè doni avis a les viles marítimes: la barca ha fet el servici durant 10 dies amb 8 homes. (Id. f. 112v).

DEBAT

Organitzat per la secció de la comarca de Manacor del Diari de Mallorca va tenir lloc, el dia 11 d'abril, un debat entre els caps de llista dels partits que tenen representació a l'Ajuntament, per tal de discutir sobre les declaracions de l'empresari hotelier Jaume Moll i que ja havien provocat la renúncia dels dos membres del PSM a formar part de l'equip de govern.

La vetlada no resultà tan lluïda com hagués estat desitjable, ja que ni el batle ni l'empresari acceptaren el debat, i el moderador, en Jordi Baiona, va donar per acabada la xerrada quan els polítics i la gent començaven a animar-se. Amb tot i amb això l'assistència de públic fou elevada i la sala de la rectoria resultà insuficient per acollir tota la gent que s'havia interessat per l'assumpte.

El centre de gairebé totes les crítiques fou en Bartomeu Mestre -que havia comparegut en substitució del batle- i que intentava esquivar les acusacions que el públic i n'Antoni Sansó constantment li llançaven. No m'atreiria a assegurar que aconseguís el seu propòsit.

En Miquel Vaquer, a base de desviar l'atenció cap a altres temes relacionats amb La Sala i amb els socialistes, fou l'únic que recollí l'aplaudiment d'un sector del públic en diverses ocasions i, segons el meu veure, el qui més profit polític va sobre treure del debat. En Joan Santandreu va tenir un paper irrelevant.

En Mateu Puigròs va parlar poc, però també aconseguí que no l'atacassin gaire, tot i essent el president de la comis-

sió d'Urbanisme, cosa que no deixa de tenir el seu mèrit.

N'Antoni Sansó va centrar les seves crítiques al CDS per no haver sortit al pas amb fermesa a les declaracions d'en Moll, però no va sobre conduir el debat cap a on a ell li interessava: les acusacions de corrupció i la subvenció de cinc milions a Bartomeu Pont.

El públic va intervenir en diverses ocasions i va demanar aclariments sobre l'edifici de Democoma, sobre la doble cara del CDS segons es tracti de declaracions públiques o privades i va fer confirmar a n'Antoni Sansó, en Bartomeu Mestre i en Mateu Puigròs que era ver que havien parlat feia pocs mesos de posar una moció de censura al batle.

En definitiva, una vetlada interessant, però que no va aportar res nou al que

s'havia dit al ple de la setmana passada i que la gent més o manco ja sabia.

PONT

El Dijous Sant es va obrir de bell nou al públic el pont de ca n'Agustí, després d'una mesada llarga d'estar tancat a la circulació degut a les obres d'eixamplament del torrent de Ses Planes. La seva capacitat d'absorció d'aigua és de 22 m2 (11 d'amplària per dos d'alçada).

Passades les festes de Pàsqua començaran les del que hi ha a la carretera de Son Servera.

SETMANA SANTA

Amb un itinerari ben diferent al que era costum a la vila i amb una participació de penitents i confreres que de cada any va en augment, se celebraren les processons de Setmana Santa i Pàsqua.

Enguany, per mor de l'obstrucció del carrer Major, els carrers Soler, Nou, Verge Trobada i d'es Puig veren passar les dues bandes de música -la dels aprendents i la dels veterans-, les dotze "manoles", el nou pas de la Verdònica i la gentada que hi participà, sobretot a la del Dijous Sant.

La decoració dels "passos" fou molt aplaudida, sobretot els originals rams de flors.

Sembla esser que la intenció del Consell Parroquial és canviar cada any l'itinerari de la processó del Divendres Sant, per tal que hi hagi altres sectors del poble que puguin veure-la passar per davant ca-seva.

DEFUNCIO

El Dijous Sant va morir en Pere Jaume "Comís", que havia estat batle de Sant Llorenç en els anys de la postguerra.

Agafà el càrrec en substitució de Martí Rosselló el dia 29 de juliol de 1943 i el va mantenir fins al 27 de febrer de 1945, any en què presentà la dimissió al Governador. En Pere Antoni Galmés, que aleshores era el primer tinent de batle, el reemplaçà.

Durant el seu mandat en Francesc Ramis agafà en propietat la plaça de secretari de l'Ajuntament (14.10.43); també es construí la "Cruz de los Caídos" a l'entrada del cementiri (28.10.43); i en el ple del 22.06.44 s'acordà construir una plaça "entre l'Ajuntament i les estribacions del carrer d'es Pou", però en realitat no es dugué a terme fins devers deu anys més tard, quan era batle en Tomàs Rosselló.

DEMOLICIO

El dia 18 d'abril, tres mesos exactes després del seu esbucament parcial, començaren les obres de demolició de l'edifici de don Toni de Sa Caixa, al carrer Major, els apuntalaments del qual impedièn el trànsit rodat.

L'enderrocament es dugué a termini a base de cops d'escarpra, per tal d'evitar la repetició de la desgràcia.

Demografia

DEFUNCIONS

Mor a Sant Llorenç el dia 18 de març en Pere Joan Riera Bassa, casat. Tenia 75 anys. Al Cel sia.

Dia 6 d'abril mor na Francesca Serveira Riera, vídua de 82 anys. Que la vegem en el Cel.

N'Antoni Torres Carrió, casat, morí a Sant Llorenç el dia 10 a l'edat de 62 anys. Descansi en pau.

En Pere Antoni Jaume Ordinas, Casat, mor a Sant Llorenç dia 11 d'abril als 79 anys d'edat. Al Cel sia.

NAIXAMENTS

Na Margalida Galmés Santandreu, filla d'en Bernat i na Catalina, neix a Sant Llorenç el dia 22 de març. Salut!

En Bartomeu Fabrer Alemany, fill d'en Llorenç i na Margalida, neix dia 6 d'abril a Sant Llorenç. Enhorabona!

NOCES

En Pere Galmés Massanet i na Maria José Parreño Maimez es casen a Sant Llorenç dia 27 de març. Que tot els sigui enhorabona!

Maria Galmés

RECUERDE
EN

PORTO CRISTO

RESTAURANTE - PIZZERIA SALVADOR

CON AUTÉNTICO HORNO DE LEÑA Tel. 82 14 42

Aquest mes sa Revista comença una nova secció fixa que anomenarem "Tertúlies". Sa nostra intenció és fer una xerradeta amb diferents persones que vulguin opinar sobre un tema d'interés per sa gent de Sant Llorenç.

Posats a pensar en quin podria ésser aquest tema mos decantarem per començar p'es de s'educació escolar, d'evident actualitat ja que s'Administració ha entrat en es Parlament una nova Llei d'Ensenyament anomenada LOGSE (Llei d'Ordenació General des Sistema Educatiu).

Per parlar-ne una mica, idò, mos reunirem ses següents persones, a ses que agraïm sa seva col.laboració: Hermínia Salas, com a membre d'es Consell Escolar; Antònia Salas, presidenta de s'Associació de Pares d'Alumnes; Jaume Mayol, director de s'escola; Pere Mesquida, en representació d'es Consell Parroquial i Josep Cortès i jo com a membres de Flor de Card.

L.O.G.S.E.

Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu

D'esquerra a dreta,
Antònia Salas, presidenta de l'APA;
Hermínia Salas, membre del Consell Escolar;
Pere Mesquida, secretari del Consell Parroquial;
Aina Salas, organitzadora de la tertúlia i
Jaume Mayol, director del col.legi Guillem Galmés.

En primer lloc demanarem an en Jaume que mos fes una petita introducció. Molt breument i centrant sa qüestió en lo que serà s'ensenyança obligatòria, mos digué lo següent:

- . Una educació infantil de 3 a 6 anys
- . Una educació primària de 7 a 11 anys
- . Una educació secundària obligatòria de 12 a 16 anys.

Com a etapes no obligatòries sa nova llei parla d'una primera educació infantil de 0 a 3 anys i un batxillerat entre es 17 i es 18 anys, a més de tota sa problemàtica de sa universitat i sa formació professional superior.

Ses novetats bàsiques més importants són dues: unifica s'ensenyança fins an es

16 anys i la fa obligatòria; dóna una gran autonomia an es centres, que, a unes normes molt generals hi adaptaran uns objectius propis.

En Jaume continuà s'exposició dient que fins an ets 11 anys s'ensenyament no presenta canvis importants. Lo més positiu és una major dotació de professorat, que com a mínim augmentarà sa dotació de cada centre amb un professor de música, un de llengua estrangera -en es cas de Sant Llorenç segurament serà s'anglès- i un altre d'esport.

On sa cosa s'embulla és a s'etapa secundària obligatòria, que encara s'han de discutir i perfilar moltes qüestions: reciclatge d'es mestres, sa planificació de cada centre d'es seus objectius, conjuntament amb so que ha de rebre ets alumnes a sa següent etapa, s'ampliació d'ofertes de lliure elecció, com sa formació professional i artística, s'ubicació física d'ets alumnes... i un llarg etcètera de qüestions que estan a una fase de discussió a nivell tècnic. Lo que en un principi sembla acordat és que sa nova llei començarà a aplicar-se durant es curs 1992-93.

Sembla que no hi haurà fracàs escolar -almanco teòricamnt-, tan escandalós dins s'EGB i es BUP, i només en casos excepcionals i amb so consentiment d'es Consell Escolar se podran allargar dos cursos com a màxim an ets alumnes que no arribin an ets objectius marcats.

També canvia es concepte de ses avaluacions i es dóna més importància a s'actitud de s'alumne que an es nivell d'es coneixements aconseguits.

Arribats an aquest punt es pares demanaren an es mestre sa seva opinió general, i sa veritat és que no fou gaire optimista. Pensa que se dóna massa per fet que s'alumne té una actitud positiva dins s'escola -lo que no sempre és cert- i que es nivell escolar baixarà. Lo que sí pareix que millorarà molt és sa formació professional, tan oblidada fin ara.

Sa impressió d'es pares és que hi ha poca informació i que se coneixen poc es resultats obtinguts en es llocs on ja s'ha experimentat aquest nou sistema. Per ventura això és degut a que sa discussió és encara fonamentalment tècnica i que sa part ideològica i política és majoritàriament acceptada. De lo que sí s'ha informat ben abastament ha estat d'es renou mougut per diferents associacions cristianes i per s'Església Catòlica, molt queixoses d'es tractament que rebra sa religió. Tots es presents considerarem injustificada tanta queixa, ja que a sa futura llei s'ensenyança religiosa

queda més o manco com ara.

En Pere Mesquida comentà que considera imprescindible que s'ensenyança religiosa sigui absolutament lliure. No se pot obligar a ningú a creure en qualsevol qüestió, sigui o no religiosa.

En Josep Cortès insistí en que sa religió s'hauria de mostrar com un fet humanístic, ja que ha tengut -i encara té- una gran influència en s'evolució d'ets homos i en totes ses àrees d'es sebre: art, música, literatura, filosofia, manera de pensar... Deia que calia deixar de banda es caire formatiu i de catequesi, i distingir entre cultura religiosa i fe. Per ventura això se podria aconseguir si es professors de religió no fossin majoritàriament religiosos catòlics, que, com és lògic, agranen cap a ca-seva.

N'Antònia Salas exposà sa seva preocupació p'és poc interès que en general demostren es pares per ses coses de s'escola. Actualment tenen molt de poder de decisió dins s'escola a través d'es Consells Escolars i ses AAPPAA, però sovint s'inhibeixen davant es problemes diaris. Deixen ses solucions en mans d'es mestres perquè troben que estan més qualificats per resoldre'ls.

En Jaume insistí que ell personalment

prefereix una discussió forta, però serena, a un desinterés per part d'es pares, ja que així ses resolucions que se prenen estan més recolzades per tots i no són responsabilitat-exclusiva d'es mestres. Aquesta absència de discussió pot esser deguda a una manca de costum. Falta rodatge democràtic i una diversitat d'opinions suposa, moltes vegades, un enfrontament personal entre pares i mestres, enfrontament que no desitja ningú.

Acabarem sa xerrada amb sa impressió de que sa cosa està bastant inconcreta i que es tècnics tenen encara molt per a fer.

Desitjam de bon cor que l'Esperit Sant il·lumini aquests tècnics per tal que trobin solucions reals i efectives a ses qüestions que se presentin, que no deixin massa caps desfermats per no donar peu a un d'es grans defectes que patim ets espanyols: sa improvisació.

PROGRAMACION MAYO

2-3 MAYO (MIÉRCOLES - JUEVES)
DEMASIADO BELLA PARA TI
 5-6 MAYO (MATINAL)
UNA PANDILLA ALUCINANTE
 8 MAYO (MARTES)
HOMBRES MARCADOS
 9-10 MAYO (MIÉRCOLES - JUEVES)
...Y LA CREO PARA EL ESCANDALO
 12-13 MAYO (MATINAL)
LOS COMANCHEROS
 14 MAYO (LUNES)
ORO FINO
 15-16 MAYO (MARTES - MIÉRCOLES)
LO MIO Y YO
 17-18 MAYO (JUEVES - VIERNES)
MARCELINO PAN Y VINO
 19-20 MAYO (MATINAL)
ERIK EL VIKINGO
 22 MAYO (MARTES)
Y LOS VIOLINES DEJARON DE SONAR
 23-24 MAYO
LAS CHICAS DE LA TIERRA SON FACILES
 25 MAYO (VIERNES)
LA PEQUEÑA VERA
 26-27 MAYO (MATINAL)
CORTOCIRCUITO I
 28 MAYO (MARTES)
PASION DE HOMBRE
 30-31 MAYO (MIÉRCOLES - JUEVES)
LUNES TORMENTOSO

GOYA CINEMA • EL TEU CINEMA

PROGRAMACION MAYO

- NEGOCIOS DE FAMILIA - CON SEAN CONNERY - DUSTIN HOFFMAN Y MATTHEW BRODERICK

4-5-6-7 MAYO
LOS DIHOS DEBEN ESTAR LOCOS

12-13 MAYO
 2 PELICULAS

SESION CONTINUA

19-20-21 MAYO
 SABADO DOMINGO Y LUNES

26-27-28 MAYO
 SABADO DOMINGO Y LUNES

11 MAYO (VIERNES)
 NOCHE FICCION
 • KILLER KLOWS
 • COCOON EL RETORNO
 • ALIEN NACION
 3 PELICULAS 3

PRECIOS
 NORMALES

GOYA CINEMA • TU CINE • AMEMOS EL CINE

PLATS MEDIEVALS

Fa una bona partida de mesos em varen deixar uns plats medievals per realitzar el seu estudi i catalogació. Avui crec que podem emmarcar-los dins una època i més o manco classificar-los.

Però abans cal dir com compareguren aquestes magnífiques peces.

Hem de traslladar-nos uns quants anys enrera quan un dia d'estiu una gamera va treure del fons del mar una gran gerra carregada de plats. Aquest vaixell navegava entre set i vuit milles mar endins, en el llevant de Mallorca i havia calat les nanses a una fondària de cent cinquanta metres.

Quan pujaren la gerra a bord varen creure, com altres vegades, que treien una gran pedra, però la sorpresa va ser grossa quan veren que es tractava d'una gerra gegantina. Dugueren tan mala fortuna que quan la posaren damunt la coberta de la barca, la gerra es va rompre en mil bocins, i el mateix succeí amb els plats. Malgrat tot uns quants quedaren sencers, ja que tots els romputs foren tirats una altra vegada a la mar. Pel que he pogut saber quasi res se sap dels altres, uns passaren a formar part de col·leccions particulars i altres pareix que han desaparegut. Pel que em varen contar, els plats estaven col·locats en forma d'espiral dins la gerra.

Això ha estat el relat de la troballa

dels plats medievals. Seguidament passarem a fer una aproximació a la catalogació dels dos plats que em deixaren per al seu estudi.

Segons Manuel Ramos, conservador del Museu Arqueològic de Granada, el plat amb motiu vegetal en el centre és de difícil pronunciació, ja que el color no està prou clar. Ara bé, la forma sí que es veu amb claretat i correspon a

les gerretes "ataifor", de tradició romano-tardana i amb caràcters califals.

L'altre plat és més clar que l'anterior i molt bé podria situar-se dins les ceràmiques de tradició dels colors verd i ocre, que tenen el seu origen en les ceràmiques anomenades califals, i que se segueixen fent més enllà de l'edat mitjana a les produccions populars del regne d'Aragó.

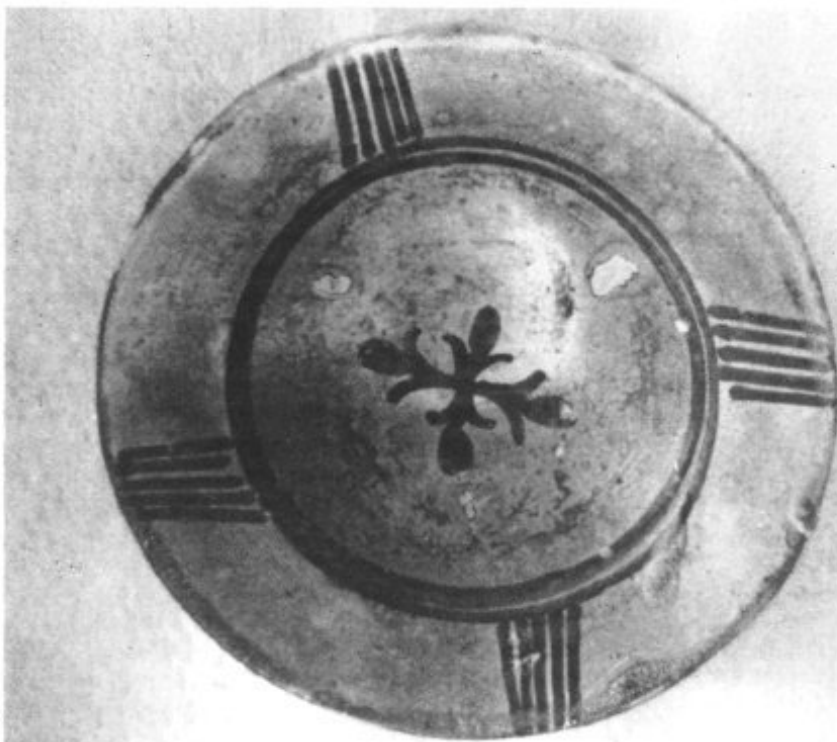
Les decoracions externes dels plats, epigràfiques o pseudoepigràfiques, recorden el tema decoratiu de "Al Mulk" (El Poder) de les ceràmiques califals.

No és gens rar pensar que durant aquesta època les ceràmiques d'una certa categoria venguessin totes de fora Mallorca, doncs després de la conquesta tota la producció de ceràmica indígena degué desaparèixer i l'importació es va fer des de Catalunya. En el segle XIII i més especialment en el XIV aquesta ceràmica és de Paterna, en verd i ocre, i durant tot el Regne de Mallorca serà ceràmica de luxe.

També cal dir que es troba a Mallorca, dins aquesta època, ceràmica pisana, però no es troba documentada arqueològicament.

A tota aquesta ceràmica seguiran les sèries de Paterna-Manisses, de color blau, i les catalanes que formen la sèrie anomenada morisca (Llubià 1967).

Dins el reinat del rei Sanxo de Mallorca (1311-1324), el percentatge de ceràmica levantina (Paterna) és més gran que el d'origen català (Rosselló 1976).

Aquesta circumstància pot ésser accidental, però no deixa d'ésser molt curiosa, ja que el reinat del rei Sanxo fou pacífic i sense tensions amb Catalunya, i en canvi sembla que els gusts s'inclinen més cap a la ceràmica levantina. També durant aquests anys va existir comerç de ceràmiques amb Màlaga, i el més curiós de tot és observar que durant aquesta època segueix perdurant el gust per l'islàmic dins una Mallorca cristiana. Aquesta influència es mantindrà per les vies comercials fins al segle XIV.

Dedicatòria

Vull dedicar aquest petit estudi dament els plats medievals a l'amo en Miquel Adrover, patró de barca per vocació i mestre picapedrer d'ofici. Primer de tot cal dir que poder gaudir de la vostra amistat ja és un goig, i en segon lloc per haver-me deixat aquests fantàstics plats per al seu estudi i catalogació.

Vós, de bons plats en sabeu molt i molt més si estan plens de peix o marisc agafat amb xarxes o palangres calats davant les partions, i és un gust anar amb na Javia i la seva tripulació. Despunta el sol dins l'horitzó i el patró dóna els ordres vora el timó, els seus ulls d'àguila cerquen el capcer i en treure anirà a proa a cridar el peix i per molt que en treguin sempre dirà "no ve res". La cara s'alegra quan la politja puja i un bon bot pega si qualque tremoló s'embolica per la coberta de la barca.

Jo, l'amo en Miquel de l'Orgue, us vull donar les gràcies per haver-me deixat estudiar aquests plats i donar-vos el meu agraïment com arqueòleg i també en nom del Museu Arqueològic Municipal de Sant Llorenç.

Moltes gràcies.

Bibliografia

- La ceràmica medieval de Paterna. Barbera R.A.
- Ceràmica viva. Coruso N.
- II Coloquio ceràmica medieval del Mediterráneo Occidental (1981). André Bazzona, Charlotte Lemoine, Maurice Pican.
- Ceràmica aragonesa de reflejo metálico. Galiany J.
- Arte árabe español hasta los reinos de Taifas. Gomez Moreno M.
- II Coloquio ceràmica medieval del Mediterráneo Occidental (1981). Rosse-

lló Bordoy G.

-Ensayo de sistematización de la cerámica árabe de Mallorca. Rosselló Bordoy G.

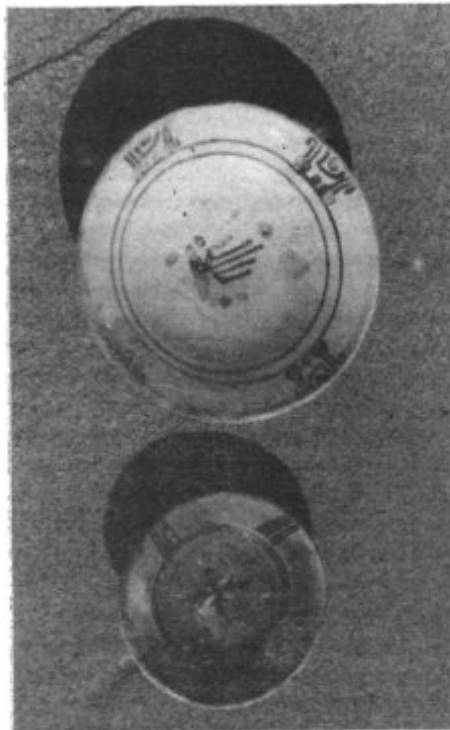
-Arqueología medieval española. Toms II i III. Comunicacions. Diversos autors.

-La cerámica andaluza. Santos Gorbachos A.

-Los alfareros y la cerámica de reflejo metálico de Reus de 1550 a 1650. Vilaseca Borràs Ll.

Textes: **Alfred F. Arnau**

Fotografies: **M.B.P.**

Setmana del Llibre

Del 23 al 30 d'abril

Altres cop, del 23 al 30 d'abril, celebrem al nostre municipi la Setmana del Llibre.

Creim que el gust per la lectura s'ha d'adquirir, es tracta d'estimular l'hàbit de llegir perquè és un mitjà de comunicació, de coneixement i de formació i com a tal s'ha de potenciar.

Es necessari que ens posem en contacte amb molts de llibres i poguem experimentar l'alegria d'extreure elements, de cercar, somniar, de deixar volar la nostra imaginació i trobar en el llibre un company.

Esperam que les activitats siguin del vostre gust.

Activitats

* Dia 27 d'abril a les 20.30 hores: Presentació de la Campanya de Normalització Lingüística a càrrec d'Aina Moll, i obertura de les exposicions.

* Del 27 al 30 d'abril -de 20.30 a 22 hores: exposicions de ceràmica, tall i confecció, llibres i dibuixos.

* Dia 28 d'abril a les 10 del matí, per a tots els nins i nines: contes contats per na Catalina Contacontes (del programa de TV "Trencaclosques").

Lloc de les activitats: Centre d'Adults (Ca Ses Monges).

Vos esperam a tots.

S.M.O.E. i Centre d'Adults

Dia	Pluja	Vent Km/h. max.	Humitat	Màx.	Mín.	Març
1		SE 20	92%	19	7'5	
2	4p.	N 40	57%	14	9'5	
3		NE 56	62%	12	08	
4	21'7	E 39	58%	14	10	
5	6	E 21	93%	13	7'0	
6		W 02	92%	14	7'0	
7		SE 18	87%	17	3'0	
8	0'2	SE 18	95%	18	8'0	
9		W 21	88%	19	10	
10		S 18	90%	22	7'5	
11		S 07	65%	24	5'0	
12	4p.	W 21	77%	19	7'0	
13		W 22	93%	23	11	
14	1	NE 39	82%	16	11	
15		N 36	77%	19	12	
16		N 25	93%	19	12	
17		E 18	83%	19	8'0	
18		E 21	89%	18	8'0	
19		E 32	90%	19	9'0	
20		E 18	91%	19	5'5	
21		E 21	83%	23	7'5	
22		Var. 14	84%	24	7'0	
23	4p.	E 36	91%	22	9'0	
24	0'1	SW 18	69%	19	14	
25	8'5	NE 36	77%	18	13	
26	10'5	NE 43	88%	13	5'0	
27	0'6	NE-W 38	87%	13	3'0	
28	0'2	E 18	86%	15	2'0	
29	5'1	NE 36	76%	13	3'0	
30		NE 28	75%	15	8'0	
31		E 54	86%	17	12	

Estació pluviomètrica de CA'N XESC Sant Llorenç des Cardassar

Resum de març de 1990

Temperatura màxima	24'5
Temperatura mínima	2
Temperatura mitja	12'8
Pluja (l/m ²)	53'6
Tempestes	1
Granís	2
Boires	-
Gelades	-
Pols del nord d'Àfrica dies 8, 9, 23 i 24	
Vent	Dia 03: 56 km/h direcció NE Dia 26: 43 Km/h direcció NE Dia 31: 54 Km/h direcció E

Meteorologia (2ª part)

PER QUE PLOU?

Explicar aquest tema amb tota casta de detalls seria llarg i p'entura avorrit, per això tractaré d'explicar-ho d'una manera senzilla i casolana.

Perquè caigui una bona saó són necessàries tres coses: **aire humit** i millor si és calent, sobretot a nivell de superfície terrestre, **aire fred**, com més fred millor entre es dos i tres mil metres d'altura, i **una força**, un element o una acció que faci alçar aquest aire d'enterra fins a una alçada d'entre 2000 i 5000 metres. Si tenim aquests tres elements bàsics sa saó és segura. Lo fotut és que moltes vegades mos ne falta qualcun i fa fallar sa màquina atmosfèrica.

Ses dues primeres condicions, és a dir s'humitat ambient i s'aire fred a ses capes altes de s'atmósfera, podríem dir que són ses que influeixen en es grau d'intensitat, però es darrer element -sa força-, fa variar es grau de potència de diverses maneres: p'es pas d'un front fred o calent, per s'instabilització de s'atmósfera, per retenció orogràfica de ses muntanyes i per convergència. Tots aquests fenòmens influeixen d'una manera diferent en s'elevació de s'aire.

Aquestes formes són ses més corrents i, com és de suposar, s'entremesclen, cosa que permet moltes variants i que dificulten i compliquen ses previsions d'ets experts.

(A sa pròxima revista parlarem de s'instabilització de s'atmósfera).

Carta oberta al Sr. Moll

Ja que per lo vist és lector de Flor de Card, em permetrà vostè que li escrigui una carta a través d'aquest medi de comunicació.

Quan vaig llegir les seves primeres declaracions, aquelles on desafiava tota la Corporació a un debat, insultant tot-hom, insinuant corrupcions a l'Ajuntament i dient un munt de mentides mal intencionades -a més de reconèixer l'esplèndid que sap esser amb els amics- em creia tenir davant un empresari amb ganes de brega, amb tota la raó del món per davant. Ferè és clar que això només era una façana. A darrera hi havia l'empresari de les recents declaracions, un empresari ben assessorat (per això paga un exèrcit d'advocats) que ja no vol cap debat, que matisa molt les seves declaracions, que ja no és totsol, sinó que es troba envoltat d'un grup d'amics i que només contempla un dolent: n'Antoni Sansó. Es clar que vostè anava per mal camí i ha rectificat.

Miri, senyor Moll, jo he explicat clarament els meus fets davant el poble, però n'hi ha d'altres que no ho fan així.

De la carta al Diari de Mallorca -miri que és casualitat que sortís, igualment que l'entrevista a l'Última Hora, el mateix dia d'un debat molt interessant a Sant Llorenç- només li vull recordar que quan vostè vulgui i on vulgui podem explicar el que sigui, però això sí, públicament, no dins un despatx, que d'això vostè en sap molt.

No li sembla que és preferible tenir la boca bruta que tenir-hi altres coses? A mi, senyor Moll, em sembla que sí, en-

cara que pareix que vostè no comparteix la mateixa opinió.

Insisteix vostè amb **Democoma**. Però senyor Moll, el poble no és tan beneit, aquest tema s'ha explicat públicament i no només ho he fet jo, sinó també el batle i el regidor d'Urbanisme; però és clar que a vostè li interessa seguir per aquí i no xerrar de la platja de Sa Coma ni de la manera com ha aconseguit la seva explotació, cosa que el poble, senyor Moll, sí que vol aclarir.

Seria bo també que demostràs que ha donat aquests milions, encara que sigui amb un grup d'amics, perquè, per si no ho sap, el CDS diu públicament que ni de vostè ni de ningú ha rebut mai cap dobber. Qui és el mentider, senyor Moll? No dubti que m'agradaria demostrar-ho, però és clar, vostè tampoc no hi insistirà gaire. Hi ha massa gent darrera que li ha aconsellat callar un poquet, nos fos cosa que estirant de demés la cadena en resultàs el més perjudicat.

Senyor Moll, jo no pretenc esser cap heroi, vostè no em coneix. Tan sols pretenc defensar el que crec millor per al poble de Sant Llorenç, i així ho procuraré fer fins que el poble ho cregui oportú.

Vostè, senyor Moll, és un home acostumat a guanyar i aconseguir el que vol sigui com sigui i ho està demostrant contínuament, però a vegades no tot-hom està disposat a perdre, perquè, com deia n'Antoni Serra a l'Última Hora, encara queda qualcú amb un poc de dignitat.

Antoni Sansó
Regidor del PSM

Tal dia com avui

ARA FA 15 ANYS

* Que en Josep Melià va donar una conferència a la rectoria amb el títol "**Les Illes i el seu futur polític**". El batle -aleshores en Miquel Vaquer- va fer venir la Guàrdia Civil, i en els transkurs de l'acte els sectors més dretans intentaren boicotejar-lo sense èxit.

ARA FA 10 ANYS

* Que l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana va celebrar la diada de cloenda del seu IV Congrés a Sant Llorenç, diada que fou organitzada pel Club Card. El dinar va esser servit a Ses Sitges, en recordança de que fou allà on va néixer Salvador Galmés.

ARA FA 5 ANYS

* Que Flor de Card va organitzar una taula rodona per parlar de Sa Punta de n'Amer. En formaren part en Xavier Pastor, president del GOB i de Greenpeace, en Sebastià Serra, secretari general del PSM, Francesc Triay, portaveu del PSOE al Parlament, Pere Morey, parlamentari de UM i Bartomeu Pont, en representació del CDS, ja que en Xisco Quetglas no en va voler sobre res. Hi assistiren mes de 400 persones.

* Que en Rafel Melis "Gabell" és el president de la Banda de Música. Els resultats demostren que saberen triar.

* Que va entrar en funcionament la policia especial de la zona costanera.

Josep Cortès

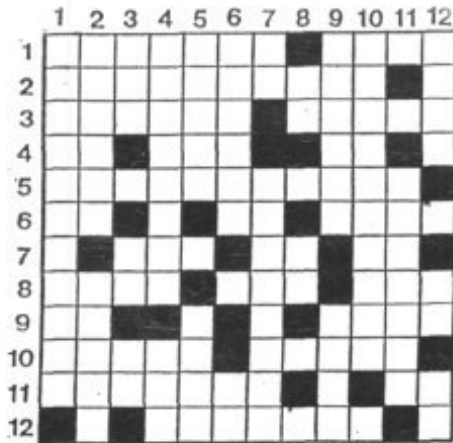
Comercial
ES PUIG
Instal·lacions Sanitàries

Carrer Nou, 37 07530 SANT LLORENÇ (Mallorca)

Viajes
ULTRAMILLOR S.A.
AGENCIA DE VIAJES GRUPO A TITULO 999

C/. Sol, 19 - Tel 58 57 20
CALA MILLOR (Mallorca)

MOTS CREUATS

Horitzontals: 1.- Es diu del so articulat en la pronunciació del qual la llengua impedeix a l'aire inspirat la seva sortida normal pel centre de la boca, deixant-li pas pels costats, com amb la "l" i la "ll". Profunditat imponent on aniran a parar tots els polítics llorencins. 2.- Pujada repentina de fortor, sobretot en els adolescents. Llevant. 3.- Receptacle on se sol depositar la xavalla dels feligresos. En sentit figurat, es diu del fet d'engreixar els polítics perquè vagin llestins i prenguin ràpidament segons quines decisions. 4.- El centre de gravetat d'en Moll. Pare dels àrabs i dels hebreus. Fins i final de l líni, totes les vocals que mnquen en quest definició. 5.- *Ephencera díptera*, mosquit que s'embulla pels cabells de les nines. 6.- En tota la línia, arbrallar. 7.- Llettra formada per dos bastonets, un dels quals es recolza

damunt l'altre com si fos un capell. Marca divina de paper higiènic. Vocable que no consta en el lèxic del batle. Partícula que també és negativa. 8.- Tocat del boll. Antipatia envers una persona. N'hi ha tants com llangonisses. 9.- Nota musical. La rodona. La segona. Nova espècie cilíndrica que creix pertot arreu. 10.- Fill d'un profeta geniüt que per poc hi va fer la pell damunt un turó. Qui darrer farà això millor ho farà. 11.- Home reputa -perdó-, que se'n sap desfer amb astúcia. Llettra trencada. Interval que hi ha entre una nota i la seva veïna, llevat dels casos en què només n'hi ha mig. 12.- Consonant vibrant. Acometrà repentinament i per sorpresa a les persones (Nota. Ens ha fuit una sibilant i sospitam que pugui estar en el buit següent).

Verticals: 1.- Llocs on els químics i els apotecaris preparen els xarops i els unguents. 2.- Vinclar l'esquena. Monologar amb les Altures. 3.- Tropes Anticorrupció. Consonant oclusiva bilabial, i, a més, sorda! Quadrúpede familiar. Començar a atiar el foc. 4.- Nom de dona del que habitualment s'empra el diminutiu "Bet". Ni abans ni després. 5.- Erm,

més pelat que un jonc. Cinquanta. Decadència. 6.- Revestir d'aram per la galvanoplàstia o altre procediment químic o elèctric. En els dos buits següents, engoliment d'una societat per part d'una altra, també anomenat sociofàgia. 7.- Un tros d'ala. En el segle XVI es deia del qui portava l'estandard. 8.- En pèl. Vocals a rompre. La mateixa del set dels horitzontals. 9.- Al revés, arma composta d'un bastó a un cap del qual hi ha un ferro punxagut. Dípter sense ales, de cama curta i reforçada, medalla d'or en salt d'altura i longitud, que pica que fa colló. 10.- Breguista, bel·licós, que li agrada donar branca. Consonant. 11.- Vocals. Una de les comissions informatives que han romàs escapçades a rel de la darrera crisi municipal. 12.- Tercera persona del singular del futur imperfecte d'un verb auxiliar de la segona conjugació. En els dos buits següents, nivell. Pinyol, en sentit no eròtic.

Solucions

Horitzontals: 1.- Lateral. Abis. 2.- Alcalorança. E. 3.- Bacina. Untar. 4.- Ol. Sem. AA. A. 5.- Rapacabells. 6.- Ar. B. Ra. Llar. 7.- T. Cel. No. An. 8.- Orat. Odi. Dia. 9.- Re. O. E. Pots. 10.- Isaac. Riurà. 11.- Satrapa. Ç. To. 12.- R. Asaltar. S.

Verticals: 1.- Laboratoris. 2. Acalar. Resar. 3.- Tac. P. Ca. At. 4.- Elisabet. Ara. 5.- Ronec. L. Ocas. 6.- Aramar. O. Pa. 7.- La. Banderat. 8.- Nu. E. Oi. I. T. 9.- açnal. Puça. 10.- Batallador. R. 11.- I. A. Sanitat. 12.- Sera. R. As. Os.

Apa, que si no sou capaços de trobar deu noms de carrers del poble no podreu optar a la plaça de carter.

A R O S A N T M I Q U E L A B O
 S T L M O S T D A I R O C T O C
 X I L T E L C C Q H S S A B A T
 A R I N C R L A S R C A D A T L
 U S R C A T A F E D V I P I N E
 O P E L I R V X T G P N L O C S
 N S R N Z T E I K R M E T A V T
 X A R A G A L L L F Q M I R N M
 T E A B D E L I A M Z E S E T O
 R A C C F G H J O S T F N X I S
 M A R E D E D E U T R O B A D A
 M A R Ç T O R R J U P S T C T L

	+	4	-		=5
x		:		+	
4	x		+		=8
-		x		-	
	x		:	4	=2
=2		=8		=4	

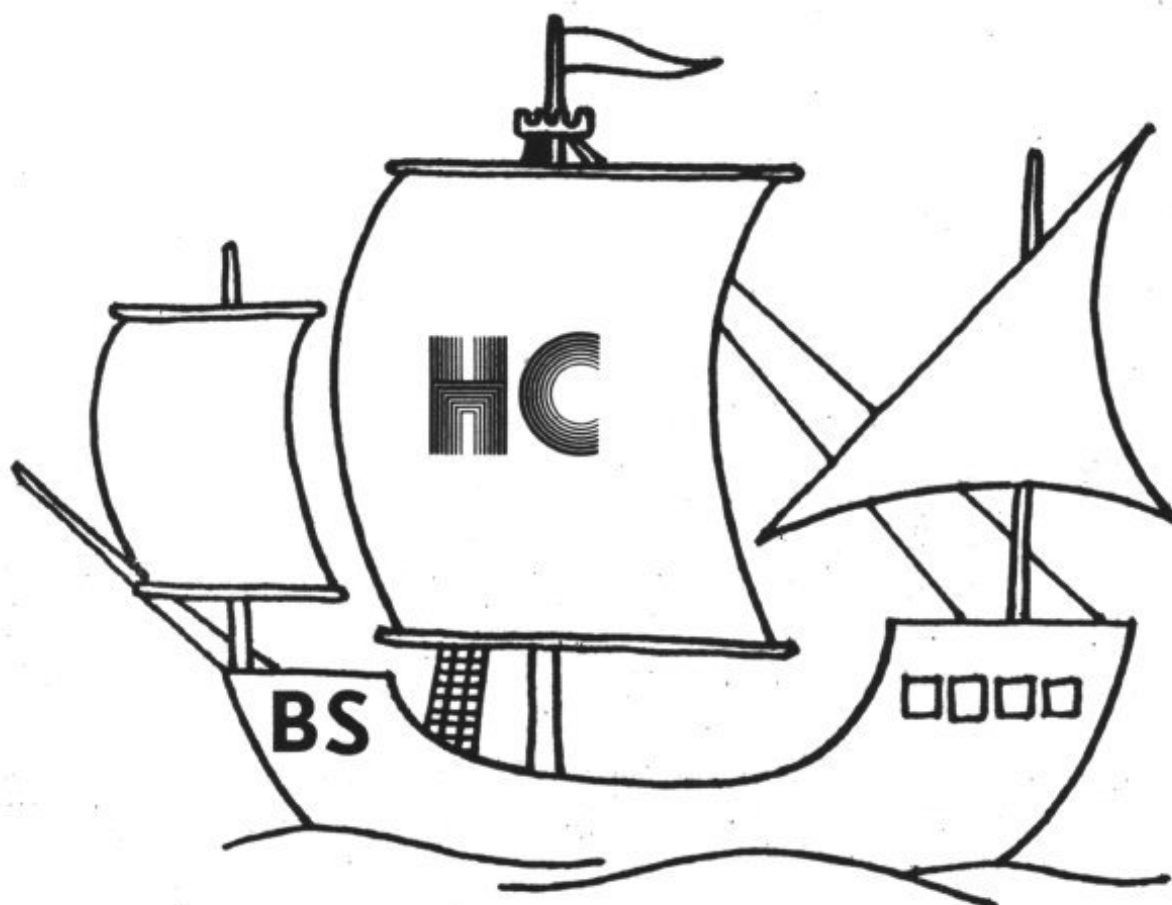
ENDEVINALLA

Un arbre criat de Déu amb dues-centes meravelles, a dedins té ses llavors i defora ses costelles.

	=4	=8		=2	
=2	4	:	2	x	4
	-	x		-	
=8	+	4	+	6	=8
	+	:		x	
=5	=2	-	4	+	3

Sopa de lletres: Xaragall, Nou, Clamentes, Pou, Soler, Carrerillo i Sant Miquel.

Endevinalla: una carrofa

A CALA MILLOR

SUPERMERCAT COLON

Avinguda de Cristòfol Colom, 38 * T/ 585122

PROXIMA INAUGURACIO

HIPER COLON

Avinguda de Joan Servera Camps, sn

APARCAMENT PROPI

L'EXCURSIO FAMILIAR A S'ILLOT

Algú ha dit que Mallorca és com un vaixell, tot referint-se als condicionaments que aporta la mar. La Mediterraneïtat ens volta per tots els costats i la mar impregna, des de petits, el nostre ésser.

Adesiara ha sortit a la conversa aquesta mena d'enyorança de la mar que senten molts de llorencins al veure's obligats a residir cert temps en terres continentals. Potser enyoren els colors, potser el renou de les ones, l'humitat de l'aire o la sensació de caminar, peus nus, sobre l'arena. Potser enyoren un record que s'ha anat emmagatzemant any rera any i que ja mai no s'oblidarà.

Aquesta inconscient, interna i involuntària relació home-mar n'és un exemple de la força del contexte sobre l'ésser de les persones. Una de les diferències entre un llorenç i un sineuer, o un salmantí o un esquimal. Cada un "sentirà" determinades coses/fets que el mouran. De la mateixa manera que ens mou a

nosaltres el desig "d'anar a la mar" quan el sol comença a encalentic.

Una diada a la mar amb la família -com el cas que mostra la fotografia- o acompanyat de tu mateix -tot comparant la teva petitesa amb la força de la natura- pot contribuir a estabilitzar l'ésser.

La brisa, la calor dels raigs del sol, el ritme de les ones, actuen com si fos agradable sedant.

Resulta obvi que enguany la visita primaveral a la mar es veu condicionada per una sèrie d'irregularitats. La presència de neu en el Puig Major a mitjans abril no és gaire usual. Com tampoc no ho és la calentura política que viu la nostra vila. Tots sabem que "la primavera la sang altera", però d'aquí al descobriment per a la classe política d'allò que intuïtivament ja sabia des de l'any de la picor i que anomenen tràfic d'influències, hi va un bos tros.

Deixem-ho córrer.

Situem-nos a l'any 57. Sant Llorenç

vivia la moda de les motos, fonamentalment de roda-baixa; els Beatles encara no havien romput els motles estandard dels cabells curts i el vestit; el turisme encara no era la primera font d'ingressos,... però les platges començaven el seu despertar. Fixau-vos en el segon terme de la fotografia, barraques de marès una mica a passa-tu, sols per a viure-hi uns dies, moltes d'elles fetes en diumenge, quan treballar els diumenges encara era pecat.

En primeríssim terme l'arena i les espadenyes. Després les cares vessant l'íntima satisfacció dels parents i amics -"Tendres", "Veïets", "Carbons", "Siulos", "Buscos/ques"...-. La resta, a imaginar: els raigs solars d'una tarda calenta, el renou de les ones, les interferències de la brisa en la veu al parlar, l'olor del iode...

Guillem Pont

